

HASŁO NARODOWE

Wychodzi w niedzielę rano.

ROK II,

Kraków, dnia 18 lipca 1926.

Nr. 28.

Adres Redakcji i Administracji : Kraków, pl. Matejki 7. I piętro na prawo.

Żadnych paktów z żydami!

Ostrzeżenie pod adresem naszych polityków i mężów stanu.

W ostatnich dniach mówi się u nas znów o próbach doprowadzenia do nowej „ugody” polsko-żydowskiej, przyczem ta nowa „ugoda” miałaby być powtórzeniem starej.

Przedewszystkiem należałoby zastrzedz się z góry nazywaniem jakowychś konferencji czy paktów „ugodą”, gdyż wogóle rząd nie może robić ugody z własnymi obywatelami co do ich stosunku do państwa, gdyż przeczy to elementarnej zasadzie praworządności.

Pozatem chcemy tu zwrócić uwagę na dwa momenty dotychczas nie poruszone w dyskusji publicznej. W dawnym pakcie rzędu z żydami powiedziane było, że żydzi żądają równouprawnienia w dostępie do wszelkich stanowisk rządowych i w wojsku, na co rząd zgodził się. Ponieważ u nas konstytucja zabezpiecza równe prawa wszystkim obywatelom kraju, a żadnych ustaw ograniczających prawa polityczne poszczególnych obywateli nie posiadamy, dopuszczenie więc tej kwestji do dyskusji i wstawienie jej do tekstu tego aktu porozumienia, siłą rzeczy musi dać ludziom do myślenia. nawet nietylko Polsce nieprzychylnym, że faktycznie w Polsce stosowano do żydów prawa wyjątkowe, nie pisane lecz zwyczajowe.

Tymczasem żydzi mają swoich przedstawicieli w sądownictwie, w wojsku, na kolei i formalnie niema żadnych przeszkód do powoływania żydów na wszelkie stanowiska w kraju. Kwestja ta jednak powstała dlatego, że żydzi pojmują sprawę równouprawnienia ich

pod specjalnym kątem widzenia.

Ponieważ żydzi w Polsce jak zresztą i w innych państwach posiadają w stosunku do swej liczebności daleko większe środki finansowe i dobra gospodarcze, stoją więc oni na stanowisku, że z równouprawnienia żydzi będą wówczas w danym kraju korzystać, kiedy na wszystkich lepiej płatnych polach pracy i zarobków udział żydów będzie większy jak wypadałoby podług liczebności ich w stosunku do reszty ludności kraju. Przywilej przewagi w zajęciach i zarobkach czyto najcięższych lub stosunkowo gorzej wynagradzanych żydzi pozostawiają rdzennej ludności kraju, w tym wypadku Polakom.

Tak się zresztą dzieje dotychczas we wszystkich krajach i państwach, gdzie żydzi mieszkają w większej lub mniejszej ilości. W Polsce ma miejsce ten sam objaw lecz ponieważ dzisiaj handel i przemysł

przechodzi ogólny kryzys światowy i żydom jest w nim trochę za ciasno, więc żądają kategorycznie dopuszczenia ich w większej ilości do innych podstaw życia, czyli powiedziawszy dobitniej: dążą do powolnego opanowania jak handlu i innych placówek w Polsce.

Przecież na tej podstawie zasadę „numerus clausus” jedyną sprawiedliwą normę, ogłosili żydzi i żydofile za prawo wyjątkowe, za... ucisk. Przecież pozatem żydzi, jako zamożniejsi, mogą jeszcze na studia wyjeżdżać w większej ilości poza granice kraju. Ale i to im nie wystarcza.

Drugim punktem przynajmniej żydom w dawnej „ugodzie” specjalne prawa, jest uznanie dla tej narodowości dwóch języków — hebrajskiego i żargonu. Jest to wyjątkowy przywilej, którego nie posiada dotychczas żaden naród nietylko w Polsce, a wpływał on z tego powodu, że żydzi pomiędzy sobą nie mogli się pogodzić, jaki język uznać mają za swój własny język narodowy. Sjonisci byli za hebrajskim, ortodoksi za żargonem.

Cała ówczesna „ugoda” rzędu względnie pp. Grabskich Stanisława i Władysława z żyd mi nie mogła rozwiązać sprawy żydowskiej w Polsce, tak jak nie rozwiąże jej jakaś nowa powtórzona „ugoda”.

Istota kwestji żydowskiej w Polsce, jak w całym świecie, zresztą chociaż w mniejszym stopniu niż u nas ma daleko głębsze podstawy.

U nas w Polsce najpilniejszym tymczasem zadaniem wobec żydów jest to

wzmocnienie się gospodarcze rdzennej ludności

w stosunku do siły finansowej żydostwa i związana z tem następnie zmiana stosunku ilości żydów do reszty ludności w kraju, która jest za dużą, jak przyznają, nawet nasi wrogowie zagranicą.

Pod tym względem odróżniać można dziś w Polsce dwa kierunki myśli społecznej. Jedni opierają się na założeniu, że hasło „swój do swego” ściśle przestrzegane w społeczeństwie polskim, wyzwoli nas powoli z tej supremacji i hegemonji żydostwa, na wszystkich niemal polach dziś przez żydów opanowanych. Wszystkich tych, którzy przyjmują powyższy program, żydzi bez wyjątku nazywają „zażartymi antysemitami”, „reakcjonistami”, „szowinistami” itd.

Pozatem mamy w Polsce ludzi dla żydów nieprzychylnie usposobionych, którzy

twierdzą jednak, że sprawa bojkotu żydów w wyżej podany sposób przeprowadzić się nie da, gdyż lepsza sprawność organizacyjna żydów, ich większa potęga materialna, tradycje w robieniu interesów lojalnych i niełojalnych, są takimi atutami w ich ręku, że hasło „swój do swego” może mieć tylko lokalne znaczenie nie pociągając jednak do tego hasła szerszych mas ludności itp. Podstawą emancypacji ekonomicznej w Polsce od dotychczasowej przewagi żydowskiej — mówią ci drudzy — powinna być przedewszystkiem własna dobra organizacja ludzi i pracy i przystosowanie się Polaków do trudniejszych obecnie warunków gospodarczych w kraju.

Tę drugą zasadę podtrzymują w Polsce również Polacy-żydofile lub osoby od żydów materialnie zależne, gdyż nastąpiłby wówczas spokój w kraju, nie byłoby, ich zdaniem, niepotrzebnego hałasu i „drażnienia” żydów, co by jednak w dalszym ciągu pozwalało spokojnie żydom robić dobre interesy, a w Polsce utrzymałoby stan dotychczasowy przy dalszem wzbogacaniu się żydostwa.

Przeprowadzona w zeszłym roku przez pismo nasze ankieta w sprawie naszej dążności do odżyczenia Polski wykazała, że właśnie

połączenie tych dwóch kierunków

postępowania Polaków w polityce ekonomicznego odradzania się i uniezależnienia się materialnego od żydów, a więc z jednej strony hasło „swój do swego”, z drugiej zaś własna dobra organizacja, przyniosłaby Polsce najprędzej pomyślne rezultaty,

Pozatem trzeba cokolwiek zmienić charakter Polaków przez odpowiedni kierunek w wychowaniu szkolnem, nakazujący więcej szacunku dla każdej pracy i wyrabiające więcej pierwiastków wytrwałości, solidności i zmysłu organizacyjnego w młodem pokoleniu. Nasz przysłowio- wy „słomiany zapal” zastąpiony być musi przez solidną i z dnia na dzień systematyczną pracę.

Żadne „ugody”, pakty i porozumienia sprawy żydowskiej w Polsce nie rozwiążą przeciwnie, zepchną ją tylko z drogi, na której najprędzej może ona znaleźć rozwiązanie.

O tem winni pamiętać nasi politycy i ci wszyscy, którzy ster państwa i rządów dzierżą w swych rękach. —

Roman Dmowski o żydach

Rewolucja rosyjska obaliła państwo walczące z żydami. Nastąpił w Rosji rząd liberalny, którym żydzi nic zarzucić nie mogli. Zнали oni wszakże Rosję dobrze i wiedzieli, że to jest tylko początek rewolucji i że mają w swych rękach środki szybkiego doprowadzenia jej do końca katastrofy. Wiedzieli możność zniszczenia Rosji, podjęcia jej sił na dłuższy okres, wreszcie, co przy ich psychice jest zrozumiałe, pomszczenia swych krzywd krwawo.

Z drugiej strony, widoki zwycięstwa Niemiec znikły. Poinformowani dobrze o siłach wewnętrznych państw wojujących, zwłaszcza o ich stanie gospodarczym i finansowym, zdawali sobie lepiej, niż ktokolwiek inny, sprawę z niemożności tego zwycięstwa. Widzieli także całą trudność powstrzymania Ameryki od udziału w wojnie, gdy z drugiej strony, udział ten leżał w ich interesie, bo przy ich znaczeniu w Stanach Zjednoczonych, większem, niż w państwach europejskich dawał im widoki wielkiego wpływu na przyszły pokój.

Widząc, iż zanosi się na to, że państwa sprzymierzone będą dyktowały pokój, i trzymając się ustalonej w polityce żydowskiej zasady, według której

żydzi zawsze muszą być po stronie zwycięzcy

postanowili dać się kupić sprzymierzonym.

Transakcja nastąpiła według wszelkich danych, w pierwszej połowie 1917 roku. Pierwszym widocznym jej wynikiem była deklaracja rządu angielskiego, zapewniająca żydom poparcie w osiągnięciu jednego z celów ich polityki, w zbudowaniu swej narodowej siedziby, czy narodowego ogniska (national home) w Palestynie. Niewątpliwie cena kupna w tem się nie zamykała. Można się tylko domyślać, co im przyrzeczono więcej. Dalszy bieg wypadków i treść zawartego po wojnie pokoju tę cenę określili.

Tak żydzi wtedy, kiedy spostrzegli konieczność dla siebie przerzucenia się formalnego na stronę sprzymierzonych, kiedy musieli to zrobić dla własnego interesu, umieli jednak za ten krok wziąć zapłatę. Udało im się to dzięki temu, że na najwyższych stanowiskach w polityce mocarstw mieli ludzi z sobą związanych, którzy im do tego dopomogli. Zwłaszcza imiona Lloyd George'a i Wilsona, jeżeli żydzi umieją być wdzięczni, winni być w ich księgach złotem zapisane głoskami.

Jeżeli żydzi w r. 1917 przeszli formalnie na stronę sprzymierzonych, to nie znaczy, żeby opuścili całkiem Niemcy i Austrię, a tem samem poświęcili interesy żydowskie w tych dwóch państwach. Wszystkich swoich wpływów używali oni w dalszym ciągu, ażeby ocalić Austro-Węgry od rozbioru i uratować z planów niemieckich co można, przedewszystkiem zaś

nie dopuścić do wyzwolenia Polski z pod władzy Niemiec. Alijanci mogli wyjść zwycięzcami, ale Mittel—Europa winna być urzeczywistniona.

Nadto otwarła się dla nich w tej nowej fazie wojny nowa perspektywa — dokonania przewrotu w Niemczech, któryby usunął pozostałe przeszkody polityczne, jakie tam mieli na swej drodze, i utworzył im drogę do Władzy.

Odtąd polityka żydowska pracowała nad tem, by zwycięstwo sprzymierzonych nie doprowadziło do zgniecenia Niemiec i rozbioru Austrii, żeby system gospodarczy Niemiec nie został zachwiany, a ich panowanie w środkowej Europie żeby się nawet rozszerzyło; a natomiast żeby owocem tego zwycięstwa była rewolucja w Niemczech i

dojście tam żydów do władzy.

Jżeli chodzi o Polskę, to żydzi niezależnie od swoich interesów w Niemczech mieli jeszcze inny bardzo ważny motyw do walki przeciw jej niepodległości.

Rzeczpospolita, przez swoją fatalną politykę, która doprowadziła do takiego zażyczenia kraju, że posiadał on ich więcej, niż cały świat pozostały, zdobyła dla Polski niejako tytuł

europejskiej Ojczyzny żydów.

Tem samem w oczach żydów podpisała na siebie wyrok. Patrzyli na nią jako na nową Palestynę i Polakom przeznaczali w niej na przyszłość rolę mniej więcej podobną do tej, jaką w czasach biblijnych miała nieizraelska większość ludzi Chanaanu, jego odwieczni mieszkańcy. Osiągnięcie tego celu było najłatwiejsze przez doprowadzenie państwa polskiego do upadku i do przejścia ziem polskich pod władzę obcą, która mogła korzystać z pomocy żydowskiej do panowania w Polsce. Dotychczasowa nasza historjografia jeszcze nam nie wyjaśniła roli żydów w rozkładzie życia politycz-

nego Rzeczypospolitej i w jej rozbiorach. To wszakże, co już wiemy, wskazuje, że była to rola niemała. Wiemy również, że w okresie niewoli siła żydów w Polsce szybko rosła, a zachowanie się ich polityczne było czysto aż nadto wymownie przeciwne dążeniom polskim.

Otóż dla celu dalszego opanowywania Polski nie było w ich oczach pożądanem, ażeby stała się ona samoistnem państwem, w któremby się odbywał rozwój i organizacja sił narodowych polskich.

Tak w momencie, kiedy sprawa polska dojrzewała do rozstrzygnięcia na drodze zwycięstwa mocarstw, nie zainteresowanych w zniszczeniu Polski w obozie tych wystąpił na widownię wróg bardzo niebezpieczny dzięki drogim i typowym metodom swego działania, tem trudniejszy do spokojenia, że nie walczył otwarcie, że sam nie występował na front, ale wysuwał innych.

Walka z przeszkodami, stawianymi sprawie polskiej przez żydów, stała się odtąd jak to w następstwie zobaczymy, najtrudniejszym zadaniem polityki polskiej.

Olbrzymia panama na Żoliborzu.

Jak ekstałmudyści gospodarują groszem biednych oficerów.

—Zaczynając wydawać nasze pismo postanowiliśmy iść inną drogą jak przeważna większość innych pism. Postawiliśmy sobie za cel dążność do sanacji a nie gonitwę za sensacją.

I właśnie tylko ten cel mając na oku zamieściliśmy rewelacje na temat działalności gen. Dra Krzemińskiego (Frydmana recte Karpa), którego napiętnowaliśmy, jako człowieka etycznie nisko stojącego, jako prowokatora, oszusta i kłamcę. W odpowiedzi na to, otrzymaliśmy tylko anonimowy list, pisany pismem podobnem do pisma p. Frydmana recte Karpa. Ażebyście widzieli kochani czytelnicy że nasze posądzenia nie były jałowe, przytoczymy na zadatek tymczasem tylko jeden fakt opisany w „Rzeczypospolitej“ w Warszawie z dnia 26 czerwca br. dotyczący działalności p. gen. Dra Krzemińskiego jako prezesa rady nadzorczej Mieszkaniowej Spółdzielni Oficerskiej na Żoliborzu. W artykule dwuszpaltowym czytamy tam między innemi co następuje:

Generał Krzemiński piastuje to stanowisko cztery lata z ogonkiem.

Sądząc, że tak wysoki reprezentant sprawiedliwości i prawa wojskowego rządzi się prawem i sprawiedliwością w spółdzielni oficerskiej postanowiliśmy zbadać to gospodarstwo, które ze swoich głodowych uposażeń budują z mozołem Polscy oficerowie.

I cóż znajdujemy? Oto przez trzy lata nie prowadzono tam buchalterji (!!!) Oto dla pana gen. Dra Krzemińskiego i dla jego przyjaciół wzniesiono śliczne pałacyki, a dla innych oficerów tandetne domki. Dalej mimo skarg niemal wszystkich członków spółdzielni, życzenia ich nie są protokołowane.

A jak z pieniędzmi?

Według zestawień samych władz spół-

dzielni nie mogą one doszukać się około 2000 metrów kub drzewa, 443487 sztuk cegły, 186000 sztuk dachówki, 78000 kilogramów cementu, 21000 kg. waona, 2386 metr. kwadr. szkła, i 96 kg. blachy cynkowej.

Materiały te przedstawiające olbrzymią wartość, wpłynęły, nie zostały użyte i... zaginęły.

Piszemy powyższe li tylko w celu wykrycia tej panamy i podania jej do wiadomości ministra wojny marsz. Piłsudskiego, który niewątpliwie rękę na tej sprawie położy i winnych ukarze.

Tyle „Rzeczypospolita“.

A teraz pytam Was kochani Czytelnicy czy byłoby coś podobnego do pomyślenia gdyby prezesem tej spółdzielni był np. śp. gen. Zieliński Zygmunt. On żył skromnie i uczciwie, a widząc rozpasanie tego rodzaju ludzi jak Frydmanów recte Karpów napisał w testamentcie, ażeby go pochowano w trumnie zrobionej ze zwykłych desek, nie malowanych i nieozdobionych niczem. Chciał młodszym oficerom dać przykład, ażeby szli za nim, a nie za takim Frydmanem.

Teraz zrozumiecie, czemu na jawnie uczyniony mu zarzut oszustwa z naszej strony zdobył się tylko na list anonimowy. Ze skargą sądową i ze sprostowaniem nie śmiał wystąpić. Kto ma masło na głowie ten nie wychodzi na słońce.

Na zakończenie muszę wskazać na jeszcze kilka momentów: Oto wiadomo, że p. Piłsudski po zamachu Januszajtisa, stojąc na czele prawowitej władzy nie kazał wówczas nikogo więzić. A teraz widzimy więzić się gen. Malczewskiego, Rozwadowskiego i innych za to, że oni stojąc po stronie praworządnej władzy, wystąpili oręźnie przeciw jego zamachowi. Jak sobie to psychologicznie wytłumaczyć należy?

Oto za czasów Januszajtisowego zamachu Piłsudski jeszcze nie był pod wpływem Krzezińskiego. Gdy bowiem Krzeziński przyszedł, zaraz posłano jednego z oficerów, że chce Piłsudskiego otruć, aresztowano go i trzymano miesiąc w więzieniu. W r. 1920 wysłano depeszę do krakowskiego sądu wojskowego z zapytaniem dlaczego tak mało wyroków śmierci?

A teraz rozpoczęto niecodzienną nagonkę przeciw generałom, którzy stanęli przeciw rokoszowi, których aresztowano i wywieziono do Wilna. Mówią że p. Piłsudski sprzeciwia się wypuszczeniu ich na wolność; bardzo możliwe, gdyż p. gen. Krzeziński siedzi całymi dniami w jego przedpokoju. Chodzi mu o czernienie innych w tym celu ażeby jego oszustwa nie wyszły na jaw.

I tego rodzaju człowiek jest też prezesem Komitetu Pomnika dla śp. gen. Zielińskiego.

A więc! Baczność!

Jan Kozicki.

~~~~~

Czy wiecie, że...

(Patrz „Dziennik Poznański“).

... w Polsce na liczbę majątków ziemskich 19.454 przypada na własność prywatną 74 proc. na własność państwową 28.9 proc. na kościelną około 20 proc. pod względem narodowościowym Polaków 80 proc. na Niemców polskich 8 proc. na Rosjan, Rusinów i innych około 11 proc.

—o—

... Kilogram miodu jest rezultatem 89.000 pszczoł.

—o—

... Przed 1500 lat nawiedziło Japonię tysiąc dziewięć set trzęsień ziemi, z tych 222 o rozmiarach katastrofalnych.

—o—

... W Indjach istnieje 179 języków i 544 dialekty.

—o—

... Ubrania chińskie nie mają kieszeni

—o—

... Skóra mieszkańca południowej Afryki jest 1 i pół razy grubsza, niż skóra Europejczyka.

—o—

... Podług ostatnich obliczeń partja faryzewska liczy ogółem 875.352 członków, czyli o 382.364 więcej jak w roku ubiegłym. Stanowi to 2.4 procent całej ludności włoskiej. Kobieta faszystek jest 45.503, dzieci 198.431.

—o—

... Marka pocztowa jest wynalazkiem J. Chalmersa z Dundee (Szkocja) i po raz pierwszy wprowadzoną została w Anglii w r. 1840.

—o—

... Rząd perski wydał rozporządzenie według którego mężczyźni i kobiety są obowiązani chodzić we wszystkich miastach Persji po różnych stronach ulicy.

—o—

... Pierwsza drukowana książka powstała w Chinach w r. 868. przed Chr.

—o—

... Już 700 lat przed Chrystusem Chińczycy znali proch strzelniczy i używali go do fabrykacji ogni bengalskich, lecz już Kablai Khan kazał w 13 wieku używać do fabrykacji... granatów ręcznych.

—o—

... Pod Santa buduje amerykańskie konsorcjum fabrykę, mającą sposobem mechanicznym wydobywać z miedzi morskie złoto, srebro, i żelazo.

Konieczność sanacji społeczeństwa i armji.

Generalskiej Radzie Honorowej do wiadomości

Po przewrocie majowym przyszła większa część uczciwych ludzi tak z prawicy jak i z lewicy do przekonania, że takie stosunki nie mogą trwać na dłuższą metę i że jeżeli dążymy do uzdrowienia naszego organizmu państwowego musimy dążyć do zablżenia i wygojenia ran. Do tego jest potrzebne szczere i uczciwe wypowiedzenie się jednych i drugich i szczere i uczciwe powzięcie planu sanacyjnego i zastosowanie się do niego.

Tego dzieła mogą dokonać tylko uczciwi, szlachetni i szczerzy ludzie.

Jakkolwiek dążność w społeczeństwie jak i w Armji jest wielka, to jednak pewna klika będąca widocznie na żołdzie międzynarodowego żydostwa stara się uniemożliwić lub bodaj utrudnić upraworządzenie stosunków. Jednego takiego pana napiętnowaliśmy kilkakrotnie na łamach naszego pisma: a jest nim p. gen. Dr. Jakób Krzeziński, który się ongiś nazywał Friedmann recte Karp.

Wskazałem na szkodliwą działalność tego pana w Nrze 5. naszego pisma z dnia 31. I. br. piętnując go publicznie jako skrytego prowokatora; uczyniliśmy to grzecznie i ogólnie suponując pewien zasób ambicji osobistej u tego pana.

W praworządnych stosunkach byłby taki pan został przez swego przełożonego wezwany do oświadczenia się co do treści artykułu i postawiony przed alternatywą, albo w razie nieprawdziwej treści artykułu, wystąpić natychmiast ze skargą sądową, albo w razie jeżeli artykuł zawiera prawdę wyciągnąć konsekwencje odpowiednie. P. gen. Dr. Krzeziński nie lubi prostolinijności i na jawne zarzuty nasze, wykazujące jego niski poziom etyczny i znikczemnienie moralne, odpowiedział jak się dowiadujemy w ten sposób, że spowodował wysłanie do mnie listu anonimowego z pogrózkami, zaś przed gen. Żeligowskim złożył kłamliwy meldunek i spowodował wysłanie pisma tajnego z żądaniem konfiskaty naszych artykułów skierowanych przeciwko niemu.

Co się tyczy artykułów piętnujących zbrodniczość gen. Dr. Krzezińskiego zawartych w Nrze 8. z dnia 21. II. br. — w Nrze 9 z dnia 28. II. br. i Nrze 10 z dnia 7. III. br. oświadczam, że wszystkie zarzuty przeciwko generałowi Dr. Krzezińskiemu podtrzymuję w całości, a to zarzuty skrytego prowokatorstwa, zbrodni nadużycia władzy urzędowej etc. Zaś zarzut podniesiony przeciw gen. Drowi Krzezińskiemu w Nrze 10 (w artykule p. t. „Panu Gen. Zaruskiemu do wiadomości“) o to, że on b. Naczelnikowi państwa złożył pisemnie kłamliwy referat o sprawie zawartej w aktach zaksięgowanych w Exhibicje pod l. 3114 ex 1919 (wojskowej kancelarii w Belwederze) — uzupełniam o tyle, że to kłamliwe przedstawienie przez niego sprawy ma wszelkie cechy zwykłego oszustwa, popełnionego według zapewnienia wiarygodnych źródeł, z niecałkiem platonicznych pobudek.

A teraz zapytuję wszystkich uczciwych ludzi, czy przy współpracy tego rodzaju ludzi mógłby choćby Cyncynat czy Napoleon dokazać czegoś a już najmniej sanacji moralnej?

Zwracam się więc do Generalnego Sądu Honorowego, z wyjaśnieniem, że muszę drogą publicystyki donieść o zbrodniczej działalności gen. Krzezińskiego, gdyż doniesienie drogą służbową nie doprowadzi

do celu, albowiem on każdego, kto by przeciwko niemu wystąpiłby, potrafiłby wyintrygować ze służby. Upraszam Generalny Sąd Honorowy ażeby wobec podanych zarzutów wezwał gen. Krzezińskiego aby postąpił jak człowiek honoru postąpić powinien, albo zaskarżył mnie do Sądu, albo wyciągnął konsekwencje.

Zwracam się tak do Gen. Sądu Honorowego jak i do Wojskowej Komisji z zapytaniem, czy wiadomem jest że gen. Krzeziński przez dopuszczanie się zbrodni nadużycia władzy urzędowej i oszustwa stał się niegodnym znajdowania się w środowisku Oficerów Korpusu Sądowego, w którego szeregi stara się on wnieść deprawację pojęć, postępując jako taki prowokator międzynarodówki żydowskiej. Takim prowokatorem był Harden, który obcując z Bismarckiem płaszczył się przed nim, i w jednych czasopismach pisząc pod jednym pseudonimem, zamieszczał artykuły pełne uwielbienia na niego, a w drugich zaś pod innym pseudonimem równocześnie pisanych szkalował go. Tak samo i generał Krzeziński postępuje. Okłamuje tak samo Piłsudskiego jak Harden Bismarcka. Płaszcząc się przed nim zachowując pozory kultury szkaluje innych — a spotkawszy się z innymi mówi o Piłsudskim, że jest ignorantem dziedzinie prawa i ustaw.

Tak samo między podwładnymi: z jednej strony judząc przeciwko wyższym, daje podnieść do ich aresztowania, — gdy takie aresztowanie nastąpiło, wówczas on okazuje się wspaniałomyślnym i każe ich natychmiast zwolnić, jak to miało miejsce u gen. Grubera i płk. Hejdukowskiego. Że to jest nikczemna komedia, to widzimy z tego, że którzy się dopuścili bezprawie tego aresztowania mają zapewnioną bezkarność u p. gen. Krzezińskiego, a to ze względu na przynależność rasową.

Zastanawialiśmy się często nad tem, czy u p. gen. Dr. Krzezińskiego zachodzi przecenienie, czy zła wola. Niestety stwierdziliśmy znikczemnienie. On bowiem, ażeby się uwolnić od odpowiedzialności złożył gen. Żeligowskiemu meldunek, że jakoby był warjatem i że na zarzuty, podniesione przeze mnie nie powinno się reagować i ten moment świadczy o poziomie znikczemnienia jego.

Jan Kozicki.

Dzisiaj - wszystkie bez wyjątku Narody chrześcijańskie muszą zrozumieć, że - jedynie zgoda i jedność w myśl wskazań Chrystusa i wzajemna życzliwość obronić one może od jarzma żydowskiego.

Historja Spółki Handlowo-Przemysłowo-Budowlanej,

czyli jak jeden Izrael wodzi za nos, kilkuset gojów.

W roku 1922 kiedy rozprószeni emeryci i wdowy kolejowe zaczęli się organizować w Związku PZK. wypłynął z ukrycia p. Radca Stanisław recte Salomon, potrafił pięknymi słówkami zawrócić głowę i skupić koło siebie kilkunastu emerytów. Założył Polski (nie żydowski) Związek Emerytów, Wdów i Sierót kolejowych. A że p. Salomon pochodzi z rodu Izraela i bezinteresownie nic nie robi, więc i w tym wypadku wyczuł jakby tu można wyciągnąć zyski dla siebie. Postarał się i założył równocześnie Akcyjną Spółkę Handlowo-Przemysłowo-Budowlaną. Do spółki tej H-Prz-B przypuścił tylko tych emerytów i wdowy, których uważał dla siebie powolnych, no i swoich współwyznawców. A żeby upożorować i mieć firmę emerytów przypuścił i pobrał od powolnych sobie Emerytów fundusz na akcje minimalne kwoty, sam zaś włożył połowę całego kapitału. Mając przez siebie założoną Spółkę H-Prz-B został obrany prezesem tejże Spółki i równocześnie Wiceprezesem Pol. Związku E Wd S. kolej. postarał się p. Salomon o wydzierżawienie przedsiębiorstw kolejowych od Dyrekcji Krakowskiej, jak przechowalni bagaży, umywalni i obsługi podróżnych przez bagażowych na dworcu krakowskim. Założył również Konsum dla Emerytów we własnym lokalu. Konsum ten prowadził tak długo, jak długo Magistrat dawał deputat cukru, chleba, (no i spirytus był także w Konsumie). w końcu przekonał się p. Salomon, że nie ma potrzeby handlować ani budować, bo przedsiębiorstwo kolejowe jak przechowalnia bagaży itd. największe dochody przynoszą, więc też tych przedsiębiorstw uchwycił się rękami i nogami. Dochody z przedsiębiorstw wpływały przeważnie do kieszeni p. Salomona i jego najbliższych, zaś placzące wdowy dostawały zapomogi od p. R.S. po 5—

10, 15 do 20 zł. Kiedy się wreszcie spostrzegli niewdzięczne goje, że p. R. Salomon zanadto ich „goli“ i wyłącznie napycha swoje kieszenie, a ich t. zn. goji marnym ochłapem obdziela w postaci marnych kilkunastu groszy dywidendy po obrachunku rocznym zaczęli się burzyć i dochodzić swoich praw. P. R. Salomon uspokajał ich jak mógł ale nie pomogło. Znaleźli się śmielsi, którzy odnieśli się w tej sprawie do Dyrekcji zarzucając najpierw p. R. Salomowi, że nieprawie Spółka dzierżawi przedsiębiorstwa kolej. bo faktem jest, że Dyrekcja wydzierżawiła przedsiębiorstwo Związku Em. a nie Spółce, i w tej myśli, że zyski z tych przedsiębiorstw będą obracane na zapomogi dla najbiedniejszych Emerytów, wdów i Sierót kol. Na takiej podstawie Dyrekcja wywoliła dzierżawę przedsiębiorstw Spółce i sprawa oparła się o Sąd. W Sądzie sprawa się ciągnęła dość długo z powodu magicznych sztuczek p. R. Salomona ale ostatecznie prawda zwyciężyła. Dyrekcja odebrała przedsiębiorstwa p. Salomonowi, a nadała Komitetowi Humanitarnemu, a komitet H. powierzył prowadzenie tych przedsiębiorstw zacnemu Em. Nadinspektorowi p. M. naturalnie że nie Izraelowi. To się nie podoba p. R. Salomowi, i dalej się stara jak może o ten tłu sty kasek, tj. o przedsiębiorstwa. Używa p. R. S. znowu różnych magicznych sztuczek ale już w Warszawie przez protekcję różnych wysokich osobistości. Czy to się uda p. R.S. wątpimy bardzo, a może!

Zajęci i skrępowani temi przedsiębiorstwami pp. Prezesi Związków zaprzepaścili najżywotniejsze sprawy ogółu Emerytów, Wdów S. kolej. Ale nie należy się dziwić, jeżeli P.R.S. miał dochodów z tych przedsiębiorstw pensji 250 zł miesięcznie do tego rocznej dywidendy 5.000—6000 zł. to za trzy lata zarobił p. R. Salm. na czysto

minimum 30000 zł (oprócz kosztów dość częstych wyjazdów w delegacji do Lwowa, i Warszawy, jednorazowo najmniej 200 zł. (Więc dla p. R. Salomona i jego najbliższych nie istniały sprawy Emerytów i podczas gdy pokrzywdzeni zaborczy Em, Wd. i S. z głodu giną, to p. R.S. tego nie czuje. Całą troską pp. Prezesów było trzymać w szachu (Vide ostatnie absolustyczne dumskie Zgromadzenie Em. kolej w Magistracie) najbardziej niecierpliwych i dopominających się, obiecując tym biedakom ciągle gruszki na wierzbie. Ale obecnie zdaje się że ogół Emerytów Wd. już przejrzał na oczy pomimo mydlenia pp. Prezesów i zdaje się, że Ogół da należyta odprawę pp. Prezesom na wkrótce odbyć się mającemu Walnem zgromadzeniu. Spółka H-Prz-B. obecnie nareszcie nie ma racji bytu i Wydział uchwalił likwidację Spółki, ale p. R. S. zupełnie zbagatelizował tą uchwałę Wydziału.

Twierdzenie p. R.S. że Wydział Związku Emerytów uchwalił oddanie tych przedsiębiorstw kolej Spółce jest nieprawdą, natomiast jest faktem, że p. R. S. wmówił i wmawia w członków Wydziału, że taka uchwała zapadła, także kazał p. RS. wciągnąć Sekretarzowi do książki protokołów, ale już podczas dochodzeń tj. śledztwa sądowego. Wpisana ta rzekoma uchwała brzmi: na posiedzeniu Wydziału nie pamiętamy da ty zostało uchwalonem itd. i taki protokół sfingowany powolni goje podpisali (nie zdając sobie sprawy co podpisują) na życzenie p. RS.

Powyższe częściowe wyjaśnienia sprawy podają interesowani Emeryci kolej. do wiadomości Prezesowi Barwiczowi jakoteż Panu Sędziemu Śledczemu i spodziewają się, że tak Pan Prezes Barwicz jak i Pan Dr Radwan wyciągną z tego odpowiednie konsekwencje. W dalszej części nastąpią dalsze wyjaśnienia po co panowie prezesi Związków jeździli do Lwowa i Warszawy, jak organizowali i wykluczali członków prawdę mówiących i sobie niewygodnych.

Interesowani Emeryci goje.

Ignacy Chrzanowski.

Czy Jankiel Mickiewicza jest postacią typową.

„Żyd poczciwy ojczyznę, jako Polak, kochał“. Taką też rolę wyznaczył mu Mickiewicz w „Panu Tadeuszu“. Nie odpowiadając na razie na pytanie: skąd? i dla czego? — poprzestajemy na stwierdzeniu niezbitą prawdę, że „jeśli na społeczeństwo szlacheckie w „Panu Tadeuszu“ składają się w postaci w całym znaczeniu tego wyrazu typowe (z wyjątkiem, oczywiście Janka Soplicy, który jako dusza heroiczna, jest postacią wyjątkową, a więc indywidualną), to Jankiel nie jest postacią typową, reprezentacyjną, nie jest uosobnieniem uczuć i myśli ówczesnego społeczeństwa żydowskiego na Litwie.

Kto chce wiedzieć, jak się zachowywali wobec Polski żydzi w roku 1812, niech przeczyta książkę Iwaszkiewicza „Litwa w roku 1812“, a najlepiej niech sięgnie do źródeł, do świadectw współczesnych.

Do tych świadectw należą, pomiędzy innymi „Listy Litewskie“, ten utwór Niemcewicza, o którym rzecz dziwna zapominają najczęściej nasi historycy literatury, pomimo że to przecie jedno z arcydzieł publicystyki polskiej 19 wieku, nie mówiąc już o tem, że pod niejednym względem są świetnym komentarzem historycznym do „Pana Tadeusza“ (na co też zwrócił uwagę Pigoń w swoim znakomitem wydaniu

poematu).

Otóż „Listy Litewskie“, które mówiąc nawiasem, wartoby konieczniewydać ponownie (tembardziej, że książeczka to nie wielka), wystawiają postępowaniu żydów w roku 1812 świadectwo niezbyt ciekawe.

Oto w „Liście“ sledem nastym pisze Tomasz Muchawiecki do Tadeusza Gedwiły. Mowa tu o tem, co się działo w lipcu w Brześciu Litewskim, kiedy to, chociaż francuskie „Orły zwycięskie utkwily za Dźwiną Dnieprem“, „obłąkane rozsypanego wojska rosyjskiego „oddziały pokazały się zniemacka na Bugu nadbrzeżach“ i wkroczyły do Brześcia. „Zawsze ostrożni, skoro się dowiedzieli, że i jednego żołnierza nie było w tem mieście, przybliżyli się odważnie. Żydzi, których podobieństwo prawdeł i skłonności najczulej z narodem tym wiąże, ubrawszy się w szabasowe suknie, wyszli naprzeciw nieprzyjaciółom swoim. O, jaka radość, jak czule były uściskania! Nigdy bluszcz nie obwija się ściślej około wiązu, jak żydy i Baszkierzy, zarzuciwszy ręce na szyje, przyciskali się wzajemnie. W tem czułem spojeniu mieszały się lzy wesela, brody Baszkierów i pejsaki żydów plątały się z sobą w najprzyjemniejszym niaładzie. Długo przyjęcie i gwałtowne poruszenia przerywały im mowę, rzekł nakoniec Moszko do szanownego Iwana Filklisticza: „Iwan Filklisticz, kiedyście wychodzili z Brześcia, smutek i rozpacz Izraela dowodziły wam, że dzień ten był dla nas dniem podobnym temu, w którym Jerozolimę zburzoną; nic tylko starszyzna nasza, lud cały,

najmniejsze nawet bachury, wrzeszczały, rwiąc sobie pejsaki: „Minęły dni szczęścia i pomyślności naszej! Z kimże dzielić się złodziejstw? czyżby przechowywać kradzież? z kimże oszukiwać będziemy? Wracając przekłete Lachy, wprowadzą prawa, porządki, już kraść, oszukiwać nie można będzie. Siadźmy więc na gołej ziemi, posypmy popiołem pejsaki nasze i płaczmy!“ — Takeśmy mówili, gdyście się oddalali od nas. Zważ, co za radość widzieć was nazad powracających! Tu gwałtowne rozrzwienie znów mowę Moszka przerwało. Iwan Filklisticz tak odpowiedział: „Luby Moszku! rozrzwienie, które widzę w tobie przejmnie mnie do żywego: miło mi jest najlepszą połowę duszy mojej teraz oglądać i uściskać w tobie. Powracamy, nie wiem na jak długo, ale powracając, korzystając z drogich momentów należy. Powiedz serce moje którzy są ci, co się do Konfederacji pisali, ci co delegowanymi obrani, czy w mieście, czy naokoło: doznają zasłużonej kary, a my jak dawniej, i dziś kradzieżą podzielimy się z sobą“. Natychmiast całe zgromadzone brzeskie żydostwo z krzykiem radosnym zaczęło wymieniać wszystkich zacnych obywateli. Rozdzielili się przewodnicy i jedni zaraz w mieście wskazywali domy, drudzy wsiały na konie, prowadzili Kozaków do wiosek. Któż opisał przyjacielu, nie tylko rabunki i gwałty, lecz szkody popełniane bez żadnego dla samych burzycieli pożytku?... Rozbijanie na kawałki mebli i szkieł, rozcinanie obręczy na wypić się nie mogących kufach i

Co się dzieje w całej Polsce?

Z Grybowa.

Popieranie żydów przez polską inteligencję.

Typowym przykładem popierania Żydów przez polską inteligencję jest miasteczko powiatowe Grybów.

Grybów, mała miejscina położona nad rzeczką Białą licząca zaledwie 3.000 mieszkańców należała do niedawna do tych ośrodków które dzięki tamtejszej ludności, wcale skutecznie odpierał wszelkie ataki wrogiego nam Żydostwa.

Nadeszła chwila kiedy zjechał do Grybowa syn tamtejszego Żyda, jak się zdaje prezesa miejscowego kahału, zdecydowanego wroga, wszystkiego co polskie, który jednakowoż swoją bezczelnością, blagierstwem i podstępem, umie się wszędzie wśliznąć, po to tylko aby dowiedziawszy się od osób stojących na czele miejscowych urzędów, czytel instytucji, o sprawach wchodzących w ich zakres działania, spożytkować je w sposób korzystny dla swoich współwyznawców których w Grybowie nie brakuje.

Z chwilą przybycia do Grybowa syna tegoż, wzmocniły się szeregi Izraela gdyż w pomoc przyszła im i miejscowa polska inteligencja. Tym niby bohaterem odgrywającego się dramatu i to nie tylko u nas, jest p. Henryk Kohn, który przeniósł się z uniwersytetu krakowskiego, na który nie mógł być przyjętym, dla kontynuowania studiów medycznych do Warszawy.

Kiedy wreszcie ukończył je na uniwersytecie w Warszawie, zjechał do Grybowa, po kilku miesięcznej praktyce w szpitalu, ma się rozumieć żydowskim i rozpoczął wykonywać praktykę lekarską.

W reklamie tegoż wzięli udział w pierwszej linii jego ziomkowie, którzy wprawdzie szybko poznali się na jego stanie i w re-

zultacie starają się jak najmniej używać jego pomocy lekarskiej. Jednak w zrozumieniu interesów swej narodowości, nie szczędzą starań, aby kogo tylko jest możliwe, skierować po radę lekarską do p. Dr. Kohna, specjalnie zaś mało krytyczną ludność wiejską. Jednak to da się w stosunku do chłopów lub robotników wytłumaczyć. Ale o zgrozo! Krzewicieli oświaty po wsiach, cała inteligencja miejscowa nie szczędzi starań aby na każdym kroku iść na rękę p. Dr. Kohnowi który jak lis chytry, umiał sobie wszystkich skaptować. Wśliznął się w towarzystwo osób stojących na czele miejscowych urzędów, a jako młody człowiek i miejscowych kobiet, które zaślepione jego niby bezinteresowną pomocą lekarską zaczęły bezkrytycznie stawiać jego talenta przez własnych ziomków nie szanowane, którzy jak powszechnie wiadomo, umiał zalegać o ile chodzi o zdrowie i na każdym kroku, za jego usługi początkowo a częstokroć bezpłatne, oddają powoli w ręce Żydostwa. Dzięki temu p. Emil Kohn wraz z synkiem Dr. Kohnem będą mogli przy pomocy polskiej inteligencji urabiać u teje jak najlepsze warunki bytu dla swoich współwyznawców w Grybowie, gdyż p. Dr. Kohn umie specjalnie obchodzić się z kobietami, które przecież wstępu do swoich mężów będą mieć sprawami na korzyść grybowskich synów Izraela pokierować.

Nadszedł więc okres, kiedy już nie z dołu t. j. od wsi ale z góry ludzie światli idą w pachotków do synów Izraela i zaprzędają swoich rodaków, a jako ludzie dzierżący pewien zakres władzy, mogą z wielką korzyścią dla nich działać.

Ocknij się więc polska inteligencjo, zdejm maskę ze swoich oczu i wróć z drogi po której kroczyś, gdyż przyjdzie czas, kiedy będzie zapóźno a polski chłop, robotnik i mieszczanin z przekleństwem na ustach będzie złorzeczył, kiedy stanie się pacholkiem u synów Izraela, którym wydatnej pomocy udzieliła polska inteligencja!

Rozniatów.

Zeszłej niedzieli w miasteczku naszym odbyło się sprawozdanie poselskie na które przybył ze Stryja p. Senator E. Semkowicz na zaproszenia tut. gniazda Sokolego w krótkim i treściwym wywodzie przedstawił faktyczny przebieg wypadków majowych we Warszawie a w dalszym ciągu złożył sprawozdanie o obecnej sytuacji w Państwie. Na zgromadzenie jawiła się licznie tutejsza Polonia.

Po sprawozdaniu pana Senatora odbyły się wybory nowego Zarządu gniazda Sokolego. Na zgromadzenie przybyli delegaci okręgu ze Stryja z Druhem Drem. Patrynem na czele. Z urzędu starszeństwa objął przewodnictwo Zgromadzenia Dr. Patryn prezes okręgu. Nie orjentując się w sytuacji wprowadził zgromadzenie i wybory na nielegalną drogę. Wprowadzeni przez agitację ludzie z ulicy i nie członkowie brali udział czynny w zgromadzeniu i wyborach (przez akklamację.) Wybory wypadły wprost skandaliczne bo wprowadzono do zarządu ludzi stojących poza Sokołem nie będących członkami Sokoła. Dalej weszli ludzie nie wyrobieni narodowo; którzy brali czynny udział w syonistycznym Purym balu w czasie wielkiego postu w tutejszym miasteczku. Wybory te odbyły się w brew postanowieniom statutu pod terrorem i obawą denuncjacji toteż grono druhów stojących na gruncie prawa i ładu w towarzystwie wniosło uroczysty protest do swoich władz naczelnych z wyraźnym żądaniem przeprowadzenia legalnych wyborów.

Miasteczko nasze odkąd zajął kierownicze stanowisko Komisarza rządowego p. Jakób Bojuk przychodzi do ładu i porządku co należy z uznaniem podnieść że pracę swą rzetelną wkłada dla dobra miasta.

Obywatel.

Kto drwi sobie z Polski? - żyd!

beczkach, palenie, pustoszenie bez żadnej dla siebie korzyści, ścinanie owocowych drzew, wyrwanie rzadkich krzewów, było to zajądłością barbarzyńską i nieludzką.

A dalej: „Po zupełnem spustoszeniu okolic Brześcia i Brześcia samego, tak że tylko domy żydowskie nietknięte zostały, rozbiegły się żydzi na szpiegowanie, dając fałszywe wieści Sasom, najdokładniejsze — Moskalom. Skutkiem niegodziwego szalbierstwa stało się, że garstka Sasów zaskoczona przez całą dywizję korpusu kamieńskiego otoczona została... Moskale powróciwszy do Brześcia... przyjęci zostali od ulubionych sobie żydów z wyciami niepojętej radości; wprowadzono generałów pod baldachimem, wynosili żydzi naprzeciw nim miód, gorzałkę, pierniki, obarżanki... lano na uczczenie zwycięstwa obfite napojów potoki; schyzmatycki i jerozolimski obrządek, upiwszy się porządnie, wspólnymi siłami wykrzykiwali wiwaty: wołano, że całe wojsko Napoleona jest już zniesione ze szczętem!.. Następująca jutrzienka znalazła żydów i Moskali leżących obok siebie pokotem, chrapiących snem sprawiedliwych. Nadeszły popy i bez różnicy błogosławili wszystkim...“

„W opisanu powyższych okoliczności nie nie przydałem“, dodaje pan Tadeusz Muchawiecki. A potem przez usta jego, mówi już sam Niemcewicz: „Naród żydowski, tak zagrażającym sposobem mnożący się w Królestwie Polskiem, z tak niezliczonych względów szkodliwy krajowi, baczność rządu

konieczne, nieodbitcie ściągnąć powinien. Wady jego, występki nawet są skutkiem nieoświecenia, zupełnego odosobnienia od ustaw, zwyczajów, języka, słowem od towarzystwa naszego, skutkiem są nakoniec dawnych ucisków i dzisiejszego zapomnienia o nich. Przyjacielu! Stary nasz Dom na nowo urządzać będziemy, wiele popraw i odmian potrzeba: zaklinam, nie zapominajcie o żydach“.

List pana Tomasza Muchawieckiego ma datę: 30 lipca 1812. Dnia 6 sierpnia tegoż roku odpowiedział przyjacielowi pan Tadeusz Gedwillo. Pisze pomiędzy innemi:

„Nie jeden jesteś Przyjacielu, który mi o niegodziwym postępowaniu żydów donosisz: wiele innych listów potwierdza to samo. Wspomina ostatni o nabożeństwie, które żydzi nakazali nadto tak surowy post, że niemowlętom bachurkom matki piersi nie dadzą. Piszesz, byśmy wcześniej gotowali skuteczne sposoby poprawienia ludu tego. Sprawiedliwe i obywatelskie są wasze żądania: zaiste, naród, który osma przynajmniej część całej ludności naszej wynosi, ...zagroza nam w przyszłości niebezpieczeństwem, że walcząc dziś o Królestwo Polskie, nie polskiego, lecz żydowskiego dobijemy się królestwa“. I tutaj pan Gedwillo zastanawia się szczegółowo, jakimby sposobem uczynić żydów nierozdzielnią pożyteczną częścią narodu całego“.

O tych planach Gedwillo dowiedział się Moszko Jankiele i wystosował doń list, w którym pisał tak: „No! co mi to Waś za

Mojesz, żebyś nowy Zakon pisał dla Żydów... Nie łam Waś sobie darmo głowy z reformą żydów, bo ja Waści wcześniej powiadam, że z tego nic nie będzie. Ale, żeby zgorzienia nie było, to, kiedy Waś chcesz, to my się złożemy dla Waści i damy jaką okrągłą sumę, żeby Waści poprzestał tylko głupstw takich. Jeśli Waści nie chcesz wziąć, to kto inszy weźmie, a Waści będziesz tego żałował, bo i jego projekt się nie utrzyma i pieniędzy nie będzie. Choćby rząd polski i co podobnego zrobił, albo to sam rząd egzekwować będzie? albo to się zaraz nie urodzi różnych biurów i tysiące strażników, dozorców służaków? albo to się zaraz nie urodzi różnych biurów i tysiące strażników? albo my to nie trafimy do nich? Rząd będzie myślał, że niema chederu, że dzieci nasze do szkół polskich chodzą, że żaden żyd nie szynkuje... a tu nic z tego: my potrafimy oszukać, ukryć się: wszystko zostanie, jak było, tylko expens próżny. Kłaniam“.

Niech teraz czytelnik sam osądzi, czy Jankiel Mickiewicza jest postacią typową, czy nie jest nią raczej Moszko Jankiele z Brześcia i to — zarówno w roku 1812, jak w roku 1920 (podczas wojny z bolszewikami), a dzisiaj w roku 1926 także.

(„Gazeta Poranna Warszawska“).

Ślupca. wojew. Łódzkie.

Wykład p. Kopacza

W dniu 12 czerwca br. odbyła się w Ślupcy akademja ku czci Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej I Mościckiego. Projekt i jego wykonanie przyjęte były przez ślupczan z uznaniem, jako słuszny hołd oddany Przedstawicielowi Państwa.

Nie będziemy szczegółowo rozpatrywać programu, zalecającego się wogóle doborem materiału. W tej chwili chodzi nam tylko o... wykład dyrektora miejscowego seminarjum p. A Kopacza, pt. „od wyzwolenia do odrodzonej Polski“.

Pan Kopacz przeprowadzając analogję między powstaniem Kościuszki w 1794 roku, a wypadkami majowymi br. zaznaczył, że już gdy Kościuszko ratował Polskę od opresji rosyjskiej był przez szlachtę ogłoszony za buntownika — i wyraził przekonanie, że wówczas chłopci przeciwko szlachcie zwrócić się byli powinni.

Z jakich podręczników czerpał p. Kopacz wiadomości do swej prelekcji trudno dociec jednakże nasze poczucie narodowe każe nam sprostować przytoczone wyżej enuncjacje.

Za buntownika nikt Tadeusza Kościuszki nie ogłaszał prócz moskali, no i zdrajców, których niestety nigdy nie brak — przeciwnie cała Polska jak długa i szeroka, jak wówczas, tak później — i aż do tej chwili uważała go i uważa za Bohatera Narodowego.

W tym to właśnie okresie klęsk, szlachta, prócz wielu zdrajców, całe szeregi wielkich wydała patriotów, czego dowodem konfederacja, czyli związek szlachecki w miasteczku Barze na Podolu, zawiązany, a następnie Sejm, Wielkim zwany, na którym posłowie szlachcy z własnej woli, aby państwo wzmocnić, aby uczynić Rzeczpospolitą zdolną do samodzielnego życia ograniczają swoje prawa. Było to w 1791 roku w niezapomnianym dniu 3 go maja, o czym każdy Polak powinien pamiętać, choćby dlatego, że właśnie projekt zrównania stanów najpierw przyjął się w Polsce, co w całej Europie z wielkim przyjęto uznaniem.

Czyżby więc w onym okresie było wskazane wystąpienie chłopów przeciwko szlachcie, gdy były tak wielkie szanse porozumienia? Czyżby to miało wpłynąć na uzdrowienie stosunków społecznych?

Życzenia „patriotów“ pewnego typu spełniły się w pięćdziesiąt lat po insurekcji Kościuszkowskiej, mianowicie w roku 1846 — gdy agenci aistraccy, wyzyskując stworzoną przez nich samych nienawiść chłopu polskiego do szlachcica, rzucili masy na dwory pogrążając we krwi ruch narodowy. Zasłynął wtedy Szela w Tarnowskiem. Gdy młodzież spiskowa w Krakowie ruszyła przeciw rozbastwionemu tłumowi bezbronna procesją z krzyżem w ręku, została przez bandy okrutnego watażki wymordowana. Próba narodowego powstania w Małopolsce, skończyła się rzezią galicyjską. Ażeby uzupełnić ówczesne dążenia naszych wrogów trzeba wskazać na obecne objawy destrukcji, w niektórych miejscowościach kraju, wywołane przez zwojenników czynnego wystąpienia chłopów przeciwko szlachcie.

Chcąc się dzielić swemi wiadomościami i przekonaniem z ogółem należy przede wszystkim odnieść się myślą w przeszłość, zbadać historję — i przyjąć po uwagę odpowiedzialność, jaką się na siebie przyjmuje w czasach starć duchowych w narodzie i klasowych antagonizmów.

Panu Dyrektorowi Kopaczowi jesteśmy zmuszeni przypomnieć o postanowieniu nauczycieli szkół średnich w Łodzi pomieszczone m. in. w Kurjerze Warszawskim (Dodatek poranny) z dnia 9 czerwca br. N 156 które powtarzamy.

Przeciwko polityce w szkołach. Na specjalnej konferencji nauczyciele szkół średnich wystąpili przeciwko fanatyzmowi politycznemu w szkolnictwie. Postanowili oni dążyć do obsadzania stanowisk wizytatorów i kuratorów przez osoby apolityczne. Odpowiednia deklaracja wręczona będzie czynnikiem kierowniczym.

Tyle Kurjer Warszawski. My ze swej strony mamy powody sądzić, że p. Kopacz deklaracji nie czytał, jak również nie zwraca zbytniej uwagi na oświadczenia sfer miarodajnych odnośnie polityki w uczelniach.

Nemo.

Jeden z naszych Prenumeratorów

Pan Franciszek W...k z Borysławia nadesłał nam zaległą prenumeratę. Jakkolwiek samo położenie jego obecne jako bezrobotnego mogłoby częściowo tłómaczyć chwilową jego restancję. Toteż dziękując jemu osobiście za szczere chęci poparcia naszej tak ciężkiej pracy w dzisiejszych czasach, zwracamy się równocześnie do tych prenumeratorów, którzy będąc w zupełnej możności zalegają z zapłatą od kilku kilkunastu a nawet i więcej miesięcy, i nie chcą lub faktycznie może sobie nie zdają z tego sprawę, jak wielce w ten sposób utrudniają nam naszą tak owocną i skuteczną pracę.

Prenumeratorom tym podajemy do wiadomości iż ten sam czytelnik, radzi nam ogłosić tych wszystkich, którzy zatwardziałe wstrzymują się z uiszczeniem swych zobowiązań.

Jednakże my mimo wszystko wierzymy, że Szan. Czytelnicy nie będą nas zmuszać do tego ostatecznego kroku — lecz sami pospieszą przedewszystkiem z wyrównaniem swoich zaległości, a ponadto szczerze i ohochozo dopomogą nam do dalszej walki przez zyskiwanie nowych prenumeratorów.

P. Fr. W...k. za przesłane nam szczere życzenia i „Szczęść Boże“ serdecznie dziękujemy.

Redakcja.

„Numerus clausus“ na Węgrzech utrzymany.

Pisma żydowskie donoszą: W związku z powrotem z Genewy prezesa ministrów hr. Bethlena zwróciła się delegacja żydowskich obywateli do ministra oświaty hr. Klebelsberga i domagała się urzeczywistnienia przerzeczenia, tytującego się zmiany ustawy o „numerus clausus“ w tym kierunku, aby młodzież żydowska miała prawo do swobody studjów na Węgrzech.

Hr. Klebelsberg odparł, że „numerus clausus“ musi być utrzymany, dopóki socjalne położenie kraju nie polepszy się; obecnie nie można jeszcze dopuścić nieograniczonego napływu żydów do zawodów intelektualnych.

Prasa żydowska w Polsce.

Według „Katalogu Prasowego“, ogłoszonego przez agencję reklamy „Par“ na r. 1925 prasa mniejszościowa (w Rzeczypospolitej Polskiej) obejmuje na ogół 173 cza-

sopism z których 5 wychodzi, w języku polskim, ale służy oficjalnie interesom mniejszości.

Według podziału językowego wychodzi w Polsce 84 czasopism niemieckich, 42 żydowskich, 31 ruskich (ukraińskich), 6 rosyjskich 2 białoruskie, 2 litewskie.

Czasopisma żydowskie wynoszą 49 wydawnictw, z czego najwięcej (116) przypada na Warszawę — 11 na resztę b. Kongresówki — 7 na kresy wsch. — 6 na Łódź i 7 na Małopolskę, w czym 2 lwowskie i 2 krakowskie czasopisma. Żydowskie organy wydawane w t. zw. „potocznym języku żydowskim“, czyli mówiąc poprostu w żargonie, będącym wykoszlawioną niemieczyzną, posiadają 5 organów wydawanych w języku polskim, z czego 2 w Warszawie, 2 w Krakowie i 1 w Chełmie lubelskim Wielkopolska, Pomorze i Śląsk są całkowicie pozbawione prasy żydowskiej.

Pod względem terminów wypuszczania powyższych wydawnictw, wykazano dzienników 66, tygodników 25, pism wychodzących 2 do 3 razy tygodniowo 11, miesięczników i kwartalników 21 i reszta z terminami nieokreślonymi. Dzienników najwięcej wydają Niemcy (21), potem żydzi (14), Rosjanie 1 i Rusini 1. Zawodowych (prawie wyłącznie handlowych, rolniczych i przemysłowych) organów Niemcy posiadają 12 (przeważnie w Gdańsku i na najbardziej jeszcze zniemczonych terenach kresów zach.). żydzi 3 (w Łodzi) i Rusini 1.

KRONIKA

Dwie grozą przejmujące eksplozje amunicji w Ameryce. Trzeci największy na świecie skład amunicji morskiej i lądowej w Piccadilli wyleciał w powietrze. Wielka ilość zabitych i rannych; detonacje wciąż jeszcze trwają. Ślady wybuchu widoczne w promieniu 25 km., szkody wynoszą setki milionów dolarów. Akcja ratunkowa utrudniona. Według najnowszych wiadomości liczba ofiar załogi wynosi 120 osób zaś liczby cywilnych kilkaset osób, po usunięciu gruzów można będzie dokładnie ustalić rzeczywistą liczbę ofiar. Zniszczenie obejmuje przestrzeń 15 mil w promieniu, przeszło 300 budynków zrównanych z ziemią, powód eksplozji dotychczas niewiadomy.

Gniew żyda Lewina. W miasteczku Konwaliskach powiatu Oszmianskiego, rodzina żydowska od X lat dostarczała paczkę wszystkim pobliskim mieszkańcom, naturalnie kazała sobie dobre płacić wynagrodzenie. I tam przed kilku laty wozził Sruła Lewina ociec, a teraz t. j. w obecnym czasie załatwiał te czynności Sruł. Kiedy miejscowa ludność, udała się „Do Dyrekcji p. Pelagr. w Wolure“, z prośbą o uruchomienie Agencji pocztowej, na co zezwolono i w b. r. m. cu. maju uruchomili Ag. pocztową. Skończyła się karjera zarobków Lewina z czego ów p. Lewin jest mocno rozgniewany. Naturalnie szkoda wielka, że Lewin Sruł nie może brać dolara za list amerykański, jak to przedtem kazał sobie płacić.

Obchód 150-lecia niepodległości Stanów Zjednoczonych. We wszystkich miastach naszego kraju obchodzono uroczystości jubileusz wywalczenia niepodległości Stanów Zjednoczonych i ogłoszenie tzw. praw człowieka; uroczystości przybrały wszędzie serdeczny charakter. Życzyliby należało, ażeby ustanowione przez amerykańców „prawa człowieka“ stały się znowu prawem wolnych i uczciwych obywateli, ale nie przykrywką do samowoli żydów i rozpasania motłochu.

Wieczór operowy

Kurs szkoły śpiewu prof. St. Bursy.

Produkcje muzyczne w ubiegłym sezonie mocno się przerzedziły, a ich jakość nie tylko zmalała, lecz także podupadła pod względem wartości. Przyczynę tego objawu należy szukać w stosunkach ekonomicznych i zubożeniu inteligentnych sfer publiczności chrześcijańskiej, której podsuwano niesympatycznych wykonawców semickich, pragnąc w ten sposób przypodobać się kieszeniom publiczności ze Stradomia. Wszystko musi mieć swój koniec, więc na szczęście ten sezon już minął. — Obecnie mamy do zanotowania popisy konserwatorium Instytutu muzycznego — dość licznie uczęszczane i bardzo starannie oddane, a nadto popisy szkół muzycznych. Z tych na czele wymienić wypada starą i poważną uczelnię: „Szkołę śpiewu prof. St. Bursy”, której działalność dobiega już ćwierćwiecza, a która w ciągu tego czasu wydała licznych śpiewaków operowych (Drabik, Wraga, Tea, Gasi, Schneyda, Czerwiński, Czernekówna, i t d), nauczycieli śpiewu i muzyki w seminarjach i gimnazjach (prof. Kuliński, Koterbski, Langer, Wójcik i t d) a nadto poszczyciła się może tem, że z góry 50 proc. doskonałych śpiewaków i śpiewaczek — amatorów, działa z korzyścią dla rozwoju kultury muzycznej poczynając od „Echa” i „Chóru akademickiego”, a kończąc na skromnych chórkach.

Przed kilku laty zainaugurowawszy „Wieczory operowe”, w miejsce banalnych „popisów”, pozostał prof. Bursa wierny raz obranemu kierunkowi i urządził onegdaj na scenie teatru „Nowości” taki „Wieczór operowy” kończąc nim 21 rok swej owocnej pracy pedagogicznej na krakowskim terenie.

Wieczór ten, poza częścią operową w której wykonano cykl ustępów z Mozartowskiego „Czarodziejskiego fletu” i akt III z Moniuszkowskiego „Strasznego dworu”, przyniósł nowość — dotąd nie reprodukowaną w popisach muzycznych — bo popis od roku otwartej klasy gimnastyki rytmicznej, pozostającej pod kierownictwem p. Stelli Bursówny uczennicy sp. Pol. Dolińskiego, Niny Dolli i Koszutskiego, mimioplastyki, epigonki słynnej Rity Sacchetto. — Do klasy tej uczęszczało liczne grono uczennic, od kilkuletniej dziewczynki do dorastających pań. Ile zyskało to grono na wdzięku, gibkości ruchów i zgrabności, wykazały to pomysły ewolucyjne, które wysoce utalentowana kierowniczka ujęła w grupy, tworzące wdzięczne obrazy, wykonane w barwnych kostiumach do muzyki. Takich obrazów pokazano nam trzy: pierwszy (zabawa dziewczynki) do „Valse brillante” Chopina, drugi, taniec wschodni, do Mozartowskiego „Ilia Turca” i trzeci — bardzo piękny obraz o walorach baletowych — do nastrojowej muzyki Moniuszki z op. „Hrabia”, zatytułowany: „Zefir gonący florę”. Produkcje te, jako nowość zajęły żywo audytorium wypełniające widownię i miały duże powodzenie.

W części operowej i koncertowej wieczoru, przedstawił prof. Bursa szereg talentów będących w różnych fazach swego prawidłowego i prowadzącego do celu rozwoju. Ze starszych uczennic — znanych nam z zeszłorocznego wieczoru — piękny stopień wykazały pp. Kurdzielanka w doskonałym pod względem śpiewackim i aktorskim oddanej partii Hany — pt. Kosicka, która arję Mimi z „Cyganerii” zaśpiewała niezwykle ujmująco — p. Grabowska, której żywiołowy talent, przedstawił się korzystnie i p. Ciosmanówna, której Jadwiga ze „Strasznego dworu”, znalazła odpowiedni wyraz w dumce z aktu III-go. Z młodszych adeptów sztuki śpiewaczej, wyróżniły się korzystnie pny: Lucja Rogalska, Br. Gromadzianka i J. Federówna, której piękny

głos i obiecujący talencik śpiewacki zwrócił powszechną uwagę.

Na czele męskiej połowy produkujących się, wymienić należy basistę p. Kruszeńskiego, którego doskonale uformowany głos, wyrazista i poprawna staranność ordania, predestynują już do zadań artystycznych, oraz p. Salawę wysoce utalentowanego barytonistę. —

Piękny tenor liryczny posiada p. Fuks, który w partii Damazego odniósł duży sukces i p. Stachowski który jako Miecznik podobał się ogólnie. Sympatyczny głos tenorowy przedstawił również p. Kosmyra w tercecie z „Czarodziejskiego fletu”. Produkcjom towarzyszył staranna i artystyczna gra na pianinie, (niestety bardzo lichem), utalentowany pianista p. Lech Bursa.

„Wieczór operowy” jako popis, wywarł nader dodatnie wrażenie i przekonał, że metoda i praca prof. Bursy, jako pedagoga — wokalisty jest doskonałą i prowadzącą do celu, co obserwować można było na uczniach, których znamy z poprzedniorocznych wieczorów, a śpiewających dziś, już bardzo pięknie, jak pp. Kruszeński, Kosicka, Kurdzielanka, Solawa, głosami uformowanymi doskonale, wyrównanymi i ładnie rozwiniętymi. Metoda ta oprócz zalet czysto technicznych, wspartą jest dążeniem do ogólnego umuzykalnienia uczni, co przebiegało się w swobodnym wykonaniu muzyki ensemblewej.

W końcu należy dodać słowa uznania, za poprawność reżyserji, smak w doborze pomysłowo zestawionych kostiumów i staranność w oddaniu ustępów chóralnych. —

Floreslan.

Kinoteatr „Reduta”, ul. Lubicz 15. wyświetla od środy dnia 14 lipca 1926 r.

Najpiękniejszy film rosyjski p. t.

PRZY KOMINKU

W roli głównej uroczą

Wiera CHOŁODNAJA

2 serje — 12 aktów. Ilustracja śpiewna i muzyczna na motywach rosyjskich.

Nasze straszne sny na jawie.

XIX.

Kto z żydówką się ożeni
Ma żydowskie pokolenie:—
Piękna Rachel zrodzi ci
Grono dzieciak obu pici.
Lecz nie jasnej, polskiej duszy...
Za to gęba, włosy, uszy
Ohrypnięty, wschodni głos
I ochylny z garbem nos
Nacechują wstrętne plemię —
Szabesgojów Polskiej ziemi.
Polakowi, hańba, wstyd
Taki mieć polskości szczyt.
Jaka polska to rodzina,
Kiedy matka od rabina?
Ja nie zmienię Święty Chrzest
Gdyż żydówką była, jest.
Nawet w siódmym pokoleniu
Świadczy nam o pochodzeniu.

Izar.

Już wyszedł 6-ty numer

„Róża św. Teresy od Dzieciątka Jezus”

Miesięcznik poświęcony czci św. Teresy od Dzieciątka Jezus, zawiera nader budujące katolickiego ducha epizody tak z życia jak i cudów św. Teresy od Dzieciątka Jezus.

Prenumerata wynosi kwartalnie 90 gr. z przesyłką poczt. 1 10 rocznie 3 60 zł. z przes. poczt. 4 20 zł. Pieniądże przysłać można na konto czekowe PKO. Kraków 405.893 lub wprost do Administracji, Kraków, Batorego 6. Ogłoszenia: 20 gr. za wiersz milim

ZARZĄD

Kasyna oficerskiego ul. Zyblikiewicza 1. chcąc dogodzić szerokiej inteligencji pragnącej spędzić wolny czas na świeżym powietrzu, oddało swój z komfortem i krytą werandą urządzone ogród do wolnego wstępu. Tamże BUFET RESTAURACJA. Koncert muzyki wojskowej

K I N A

Największe arcydzieło świata!

INDYJSKI GROBOWIEC

2 serje — 16 aktów

wielkiej epopei miłości, poświęcenia i zemsty.

SKANDAL

głośny film „Paramounta” z ubóstwianą

GLORYJĄ SWANSON

„Męczennica miłości.”

monumentalne arcydzieło filmowe z uroczą.

Liljaną Gish w roli głównej.

„Misja Barbikańska“ w Polsce.

Zamiast nawracać żydów czy nie lepiej wyprowadzić ich od razu z „domu niewoli“ do Palestyny?

Od pewnego czasu kręci się po Polsce garść misjonarzy, która tytułując się szumnie „Misją barbikańską“ zajmuje się nawracaniem żydów na Chrystjanizm.

Cóż to jest za „Misja Barbikańska“? Założona została w r. 1886 w Londynie przez wychrztę, żyda z Polski Warszawskiego, a zorganizowana również przez żyda z Polski Lifszycę. „Misja Barbikańska“ zjechała niedawno do Polski i rozpoczęła tu intensywną działalność wśród żydów, zakładając nawet 2 parafje barbikańskie: w Białymstoku i Równem.

Nawracaniem żydów zajmują się również i inne misje np. „Hebrew Christian testimony“, „London Jews Society“, „Bole Friends of Israel“ i inne. Ta ostatnia posiada swych agentów w Łodzi, inne w Warszawie, Ostrocu i t.d. Misje te pracują wyłącznie na polu religijnym, natomiast „Misja Barbikańska“ główny nacisk kładzie na podkreślanie znamion nacjonalizmu żydowskiego.

Prócz tych wyraźnych agresywnych pierwiastków, nacjonalistycznego chrystjanizmu „Misji Barbikańskiej“ wyróżniają się specjalnem ujęciem i tłumaczeniem zasad nauki Chrystusowej, ponieważ jak głosi „Misja Barbikańska“: „wyobrażenie o wierze chrześcijańskiej Kościoła rzymskiego i greckiego są bałwochwalcze i odszczepieńcze(!)“.

Misjonarze barbikańscy ograniczają swą działalność wyłącznie do żydów, uważając, nauka Chrystusowa winna być udziałem tylko „narodu wybranego“, „potomków Dawida“.

Pozatem „misja barbikańska“ ma na celu: po nawróceniu żydów wyprowadzić ich z „północnej krainy“ tj. z Polski, niczem z domu niewoli, do własnego kraju — do Palestyny!

A witajcież nam kochani „misjonarze“, niechżeż wam się szczęści! Jedną tylko damy wam radę: Ponieważ przeciętnie w ciągu roku nawracacie 2—3 żydów „na wiarę barbikańską“, a w Polsce jest 3 miliony. Czy nie rozsądniej byłoby postąpić odwrotnie: najpierw wyprowadzić wszystkich żydów z Polski do Palestyny, a potem ich nawracać?! Tam nad brzegami Jordanu nikt wam w pracy nawracania przeszkadzać ani mścić nie będzie! Z naszej strony chętnie i z całego serca pomożemy wam, aby wasz wymarsz do Palestyny nastąpił bez jakichkolwiek utrudnień ze strony władz.

O paszporty wystaramy się wam gratisowo.

Zastanówcie się szlachetni mężowie barbikańscy i nuże rażno do czynu!

Browar Okocimski

poleca swoje wyroby:

Marcowe Eksportowe Porter

Browar krakowski

Jana Götza

Telefon Nr. 53

wyrabia i poleca:

- Syntlak do polityry.
- Syntlak do lakierowania.
- Syntlak do werniksowania metali
- Syntlak do sztywnienia kapeluszy.
- Syntlak do impregnowania płaszczy na deszcz.
- Syntlak do impregnowania płacht, namiotów nieprzemakalnych i niezapalnych.
- Syntlak dla odlewów żelaznych.
- Syntlak dla izolacji elektrycznych.
- Syntlak do utrwalania rysunków.

Wincenty Jan Graff

Wytwórnia tapicerska i stolarska.

wykonuje i dostarcza meble, a mianowicie: sypialnie, jadalnie, gabinety męskie meble klubowe, salony, kompletne urządzenia dla hoteli, will i pensjonatów, urządzenia kuchenne, sklepowe, sofę, otomany, materace, naprawy i t.p. w zakres tapicerstwa i stolarstwa wchodzące

Ceny konkurencyjne, warunki dogodne.

KRAKÓW, FLORJAŃSKA L. 57.

Wejście od ulicy Pijarskiej L. 19. I. p.

Browar Krakowski Jana Götza

Kraków, ul. Lubicz 17.

wyrabia

„MALTYNĘ“

zawierającą wysoko wartościowe składniki odżywcze i ułatwiające trawienie, co stwierdza niżej przytoczone świadectwo Krakowskiego Towarzystwa Lekarskiego Komisji przemysłowo lekarskiej tegoż Towarzystwa i dlatego nadaje się znakomicie do odżywiania osób osłabionych i chorych, jakoteż dzieci.

„Maltyna“

jest do nabycia we wszystkich aptekach i droguerjach.

Miodosytnia założona w r. 1841 Kazimierza Robackiego w Krakowie, przy ulicy Sławkowskiej Nr. 26. Poleca swe wyroby do picia.

WINCENTY JAWIEŃ

Artystyczny wyrób obuwia.

Kraków, Niecała L. 7.

Firma Jawienia jest szeroko w Krakowie znana. Jest to mistrz w swoim zawodzie. Kto raz zrobi zamówienie, nie weźmie tandety „Delki“ lub „Salamandry“. Świat elegancki ubiera się tylko u Jawienia.

Tkalnia „Makata“

Kilimy, dywany makaty,

wyróżnione na wystawach międzynarodowych targach poznańskich i lwowskich ze względu na art. wartość i wykonanie, tanio do nabycia na wystawie, ul. Straszewskiego 28., naprzeciw Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Rozszerzajcie „Hasło Narodowe“!

Adres Redakcji i Administracji:

Kraków, pl. Matejki l. 7. I. p.

Telefon nr. 4270 — Konto czek. 405.585

Oddziały; Lwów, Rozwój, Legionów 3. l. p. w podwórzu na prawo. Poznań, Kirschkowa, Gwarna

CENY OGŁOSZEŃ: Za 1 wiersz mm. — Ogłoszenia zwykłe zł. 0.15. Nadesłane zł. 0.40. Dział ekonomiczny i komunikaty zł. 0.80. I-sza strona i inne tekstowe zł. 0.80. Ogł. świąt. 25 procent droższe. Dla urzęd. państw. emer. robotn. inwal. i posz. pracy rabat.

CENY PRENUMERATY: miesięcznie: 1.35 zł. kwartalnie: 4.— zł.

W Ameryce prenumerata roczna 6 dolarów, Ceny zrozumieć należy wraz z dostawą do domu.